

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів
тваринництва та патологічної анатомії імені Й.С. Загаєвського

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
(ХАРЧОВОГО КОНТРОЛЮ) ТА ДЕРЖАВНОГО ВЕТЕРИНАРНО-
САНІТАРНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ»

галузь знань 21 «Ветеринарія»
спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий) рівень
інститут, факультет, відділення факультет ветеринарної медицини

Робоча програма навчальної дисципліни «Особливості здійснення державного контролю (харчового контролю) та державного ветеринарно-санітарного контролю в умовах воєнного часу»

Робоча програма навчальної дисципліни «Контроль безпеки продукції тваринного походження під час воєнного стану та післявоєнний час» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузь знань 21 «Ветеринарна медицина», спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» / Укладач В.П. Лясота. Біла Церква: БНАУ, 2023. 17 с.

Розробник: **Лясота В.П.** – доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії імені Й.С. Загаєвського.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри ветсанекспертизи, гігієни продуктів тваринництва та патанатомії ім. Й.С. Загаєвського

Протокол № 1 від “22” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри, доктор вет. наук, професор В.П. Лясота

Голова Академічної Ради, доктор вет. наук
(Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

І.О. Рубленко

Схвалено методичною комісією ФВМ
(Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Голова методичної комісії,
доктор ветеринарних наук

С.А. Власенко

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
6.1. Лекції	10
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	12
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	13
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	15
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2023–2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Особливості здійснення державного контролю (харчового контролю) та державного ветеринарно-санітарного контролю в умовах воєнного стану» для денної форми навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у тому числі аудиторних – 120 годин (лекції – 20, практичні заняття – 20), самостійна робота науковця – 80 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 21 «Ветеринарна медицина»	Вибіркова
Модулів – 1	Спеціальність: 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором аспіранта		Семестр
Загальна кількість академічних годин – 120		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи аспіранта – 12	Третій (доктор філософії) рівень вищої освіти	Лекції
		20 год.
		Практичні заняття
		20 год.
		Самостійна робота
80 год.		
		Підсумковий контроль: залік

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Контроль безпечності продукції тваринного походження під час воєнного стану та післявоєнний час» базується на знаннях таких дисциплін: «Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва», «Анатомія свійських тварин», «Ветеринарна мікробіологія та імунологія», «Ветеринарна санітарія та гігієна», «Внутрішні хвороби тварин», «Ветеринарна токсикологія», «Патологічна анатомія та розтин», «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Паразитологія та інвазійні хвороби».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета курсу – забезпечити підготовку висококваліфікованих науковців у галузі ветеринарної медицини, компетентних з питань здійснення державного контролю (харчового контролю) та ветеринарно-санітарного контролю в умовах воєнного стану на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів та здоров'я і благополуччя тварин згідно з вимогами сучасних міжнародних та вітчизняних нормативно-правових актів

Компетентності, якими повинен оволодіти науковець:

Загальні компетентності:

Комплексність та системний підхід в оцінюванні санітарно-гігієнічних вимог щодо утримання тварин, гуманного ставлення до тварин і кваліфікованого узагальнюючого процесу аналізу санітарних ризиків за неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології, контроль безпечності продукції тваринного походження під час воєнного стану та післявоєнний час на рівні доктора філософії.

Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення діяльності щодо неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології. Здатність організовувати творчу діяльність та процес забезпечення гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, умов утримання тварин та забезпечення їх добробуту і права під час воєнного стану та післявоєнний час.

Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт.

Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).

Комплексність в ухваленні обґрунтованих рішень.

Комплексність у розробленні та реалізації наукових проектів та програм. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в галузі ветеринарної медицини, санітарії, зокрема, неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх благополуччя та доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки до професійно-орієнтованої діяльності певного виду під час воєнного стану та післявоєнний час.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Комплексність у впровадженні системи забезпечення неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі забезпечення неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у володінні специфікою і структурою аналізу неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної ветеринарної науки, зокрема, неспецифічної профілактики хвороб

тварин, їх доброту та забезпечення виробництва безпечних харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у послідовності розроблення системи забезпечення неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі ветеринарної медицини, профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових завдань та проблем у галузі ветеринарної медицини, профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

Комплексність процедури, що забезпечують ефективне функціонування системи управління профілактикою хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у порядку здійснення державного контролю за неспецифічною профілактикою хвороб тварин, їх доброту, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у плануванні превентивних заходів щодо забезпечення гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, доброту тварин, етології під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність у проведенні державного аудиту на підконтрольних потужностях під час впровадження і застосування системи HACCP/ISO 22000, системи простежуваності (GSI) та проведення моніторингу для кожної КТУ ризиками в процесі вирощування тварин і дотримання санітарно-гігієнічних вимог утримування тварин під час воєнного стану та післявоєнний час..

Комплексність в аналізуванні системи простежуваності (GSI) – сучасної технології контролю в харчовому ланцюгу для підвищення рівня благополуччя, доброту та здоров'я тварин і безпечності харчових продуктів – від споживача до виробника (трейсинг) і в зворотному напрямі – від виробника до споживача (трекінг).

Комплексність у плануванні та здійсненні дотримання гігієнічних вимог та санітарних заходів відповідно до чинного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів; удосконалювати та проводити контроль гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог утримування тварин, процедур щодо неспецифічної профілактики хвороб тварин, їх доброту, етології, заснованих на принципах системи HACCP під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність щодо відповідальності за системне виконання загальних гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, благополуччя тварин, їх доброту і безпечності харчових продуктів, та належних практик виробництва (*GFP, GMP, GHP, GCP* тощо) під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність щодо здійснення державного (внутрішнього) контролю за дотриманням вимог гуманного забою тварин, передзабійною підготовкою та забоєм тварин, проводити післязабійне інспектування продуктів забою, забезпечення простежуваності під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність щодо володіння методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та дотримання порядку виробництва та обігу харчових продуктів, одержаних від тварин, підданих лікуванню та профілактичним обробкам, відповідно до концепції «Єдиного здоров'я» під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність щодо планування та проведення стандартного і розширеного державного контролю за підконтрольними вантажами на державному кордоні України та транспорті, аналізувати зв'язок між контролем безпечності харчових продуктів та здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження під час воєнного стану та післявоєнний час.

Комплексність щодо вирішення питання загальної ветеринарної превенції на підприємствах з виробництва і переробки продукції тваринництва, яка охоплює ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, безпечності кормів, кормових добавок тощо, технологічного обладнання, способів догляду, годівлі, а також забезпечення належного санітарного стану тваринницьких потужностей під час воєнного стану та післявоєнний час.

Результати навчання відповідно до освітньо-наукової програми:

<p><i>Знання та розуміння</i> теорії та методології системного аналізу в оцінювання профілактики хвороб тварин, гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, добробуту тварин, етології та виробництва безпечності харчових продуктів, під час воєнного стану та післявоєнний час.</p> <p><i>вміння та навички</i> використовувати методологію системного аналізу у гігієнічній науці.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> організувати творчу діяльність, роботу над науковими статтями та доповідями. <i>Вміння та навички</i> виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження в галузі ветеринарної медицини, профілактики хвороб тварин, добробуту тварин та суміжних з ним сферах природничих наук під час воєнного стану та післявоєнний час.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> організувати самоперевірку відповідності матеріалів дисертаційного дослідження встановленими вимогам.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> здійснювати ретроспективний аналіз наукового доробку у напрямі дослідження ветеринарної гігієни, неспецифічної профілактики хвороб тварин, гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, добробуту тварин, етології та безпечності харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.</p>
<p><i>Знання та розуміння</i> генезису розвитку наукової думки у галузі ветеринарної гігієни, та санітарії. <i>Вміння та навички</i> використовувати статистичні методи аналізу для встановлення тенденцій та динамічних процесів у ветеринарній гігієні, санітарії і експертизі під час воєнного стану та післявоєнний час.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі ветеринарної медицини, гігієни тварин, їх добробуту, етології, гігієни харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> виявляти та вирішувати наукові завдання та проблеми у галузі ветеринарної медицини, гігієни тварин, їх добробуту, етології, гігієни харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.</p> <p><i>Вміння та навички</i> формулювати мету, задачі, об'єкт та предмет дослідження. <i>Вміння та навички</i> формувати структуру дисертаційного дослідження та рубрикацію його змістовного наповнення, а також представляти власні результати на розгляд колег.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. <i>Вміння та навички</i> брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> публічно представляти, захищати результати дисертаційного дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою. <i>Вміння та навички</i> використовувати сучасні засоби для візуальної презентації результатів дисертаційного дослідження.</p>

Вміння та навички брати участь у критичному діалозі. Вміння та навички зацікавити результатами дослідження з гігієни тварин, добробуту, етології та гігієни харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.

Знання демонструвати розуміння щодо годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних, основ епідеміології; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзабійної підготовки і гуманного забою тварин, проведення післязабійного інспектування продуктів забою тварин, забезпечення простежуваності. Вміння володіти загальноприйнятими методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та дотримання порядку виробництва та обігу харчових продуктів, одержаних від тварин, підданих лікуванню та профілактичним обробкам, відповідно до концепції «Єдиного здоров'я» під час воєнного стану та післявоєнний час.

..
Вміння та навички застосовувати знання та практичні навички щодо основ організації ветеринарної справи, справочинства, ветеринарної деонтології, психології.

Вміння та навички забезпечувати об'єктивність та достовірність проведення ветеринарно-санітарного оцінювання систем і способів утримання, догляду, годівлі, напування та експлуатації тварин, а також дотримання належного санітарного стану тваринницьких об'єктів, зберігання кормів і кормових добавок, експлуатацією технологічного обладнання, під час воєнного стану та післявоєнний час.

...
Знання концептуальних, теоретичних і методологічних основ профілактики хвороб тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

. Вміння та навички аналізу та оцінки небезпечних факторів для неспецифічної профілактики хвороб тварин під час вирощування тварин. Знання теоретичних і методичних основ забезпечення ветеринарно-санітарного контролю профілактики хвороб тварин, добробуту тварин, етології, безпечності та якості продукції тваринництва під час воєнного стану та післявоєнний час..

Вміння та навички розроблення планів щодо неспецифічної профілактики хвороб тварин, що гарантує належний контроль за благополуччям тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Вміння та навички здійснення державного контролю неспецифічної профілактики хвороб тварин, гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища, добробуту тварин під час воєнного стану та післявоєнний час..

Вміння та навички аналізу ризиків, розробка критеріїв оцінювання ветеринарно-санітарного стану потужностей (об'єктів), що використовуються для вирощування сільськогосподарських тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Заходи державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 1. Визначення поняття про харчові продукти як дисципліни, цілі, завдання і методи досліджень.

Тема 2. Добробут, здоров'я та благополуччя тварин, як результат взаємодії генотипу і середовища під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 3. Побічні продукти тваринного походження.

Змістовий модуль 2. Основні положення нормативно-правової бази щодо державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми,

побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 4. Міжнародне та вітчизняне законодавство щодо контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 5. Державний контроль за благополуччям тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 6. Впровадження систем НАССР і простежуваності на потужностях з вирощування тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Змістовий модуль 3. Добробутна оцінка утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 7. Визначення добробуту тварин як науки, методи досліджень, головні завдання, основні принципи концепції під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 8. Добробутна оцінка сучасних технологій виробництва продукції тваринництва і систем утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.

Тема 9. Добробут і біотехнології та генна інженерія продуктивних тварин в умовах сучасних промислових, інтенсивних, інтегрованих в т. ч. племінних технологіях під час воєнного стану та післявоєнний час.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Заходи державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.						
Тема 1. Визначення поняття про харчові продукти як дисципліни, цілі, завдання і методи досліджень під час воєнного стану та післявоєнний час.	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Добробут, здоров'я та благополуччя тварин, як результат взаємодії генотипу і середовища під час воєнного стану та післявоєнний час.	6	2	2	-	-	2
Тема 3. Побічні продукти тваринного походження	8	2	4	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	20	6	8	-	-	6
Змістовий модуль 2. Основні положення нормативно-правової бази щодо державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.						

Тема 4. Міжнародне та вітчизняне законодавство щодо контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	16	2	4	-	-	10
Тема 5. Державний контроль за благополуччям тварин під час воєнного стану та післявоєнний час	18	2	6	-	-	10
Тема 6. Впровадження систем НАССР і простежуваності на потужностях з вирощування тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	26	6	10	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	10	20	-	-	30
Змістовий модуль 3. Добробутна оцінка утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час						
Тема 7. Визначення добробуту тварин як науки, методи досліджень, головні завдання, основні принципи концепції під час воєнного стану та післявоєнний час.	10	2	2	-	-	4
Тема 8. Добробутна оцінка сучасних технологій виробництва продукції тваринництва і систем утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Добробут і біотехнології та генна інженерія продуктивних тварин в умовах сучасних промислових, інтенсивних, інтегрованих в т. ч. племінних технологіях під час воєнного стану та післявоєнний час.	20	6	6	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	40	10	10	-	-	20
Усього годин	120	20	20	-	-	80

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Заходи державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2

2	Визначення поняття про харчові продукти як дисципліни, цілі, завдання і методи досліджень під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
3	Добробут, здоров'я та благополуччя тварин, як результат взаємодії генотипу і середовища під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
4	Міжнародне та вітчизняне законодавство щодо контролю забезпечення благополуччя та добробуту тварин під час воєнного стану та післявоєнний час. .	2
5	Державний контроль за благополуччям тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
6	Ветеринарно-санітарні заходи у сфері захисту здоров'я тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
7	Впровадження систем НАССР і простежуваності на потужностях з вирощування тварин. Аналіз ризиків під час воєнного стану та післявоєнний час..	2
8	Визначення добробуту тварин як науки, методи досліджень, головні завдання, основні принципи концепції під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
9	Добробутна оцінка сучасних технологій виробництва продукції тваринництва і систем утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
10	Добробут і біотехнології та генна інженерія продуктивних тварин в умовах сучасних промислових, інтенсивних, інтегрованих в т. ч. племінних технологіях під час воєнного стану та післявоєнний час.	2

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Встановлення відповідності міжнародному та вітчизняному законодавству щодо правилам дотримання доброту тварин і збереженість їх здоров'я під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
2	Порядок здійснення державного контролю за благополуччя тварин під час розведення і транспортування, а також гуманне поводження під час забою під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
3	Захист тварин під час утримання, годівлі, транспортуванні під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
4	Дотримання гігієнічних вимог та санітарних заходів відповідно до чинного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
5	Контроль гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог утримання тварин, процедур щодо неспецифічної профілактики хвороб тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
6	Аналіз ризиків у критичних точках. Виконання загальних та ветеринарно-санітарних вимог за вирощуванням тварин при застосуванні належних практик виробництва (<i>GFP, GMP, GHP, GCP</i>) під час воєнного стану та післявоєнний час.	2

7	Система простежуваності (GSI) – сучасної технології контролю в харчовому ланцюгу для підвищення рівня благополуччя, добробуту та здоров'я тварин і безпечності харчових продуктів під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
8	Визначення добробуту тварин як науки, методи досліджень, головні завдання, основні принципи концепції під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
9	Добробутна оцінка сучасних технологій виробництва продукції тваринництва і систем утримання тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	2
10	Добробут і біотехнології та генна інженерія продуктивних тварин. Характеристика сучасних промислових, інтенсивних, інтегрованих в т. ч. племінних технологій вирощування тварин й виробництва харчової продукції під час воєнного стану та післявоєнний час.	2

6.3. Самостійна робота

Самостійні заняття спрямовані на самостійне, більш глибоке вивчення програмного матеріалу за окремими темами й розділами дисципліни, які не включені в повному обсязі до тематики лекційного курсу та лабораторного практикуму.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державний контроль ввезення та вивезення вантажів з харчовими продуктами під час воєнного стану та післявоєнний час. Загальні вимоги до операторів ринку, які здійснюють вирощування тварин та ведення записів щодо забезпечення добробуту тварин під час воєнного стану та післявоєнний час. Гігієнічні вимоги до потужностей з вирощування тварин.	4
2	Документальна перевірка та перевірка відповідності на державному кордоні, крім вантажів з продуктами, які підлягають фізичній перевірці під час воєнного стану та післявоєнний час.	4
3	Державний контроль ввезення вантажів з харчовими продуктами нетваринного походження та кормами нетваринного походження під час воєнного стану та післявоєнний час.	6
4	Відповідність міжнародному та вітчизняному законодавству щодо правил дотримання доброту тварин і збереженість їх здоров'я. Регламенти Парламенту Ради (ЄС) № 852/2004, 853/2004, 854/2004, 882/2004, 1/2005, 834/2007, 1099/2009, 1151/2012, 625/2017. Закони України «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин», «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» під час воєнного стану та післявоєнний час.	10

5	Порядок здійснення державного контролю за благополуччям тварин за розведення, утримування, вирощування, годівлі. Гуманний забій тварин під час воєнного стану та післявоєнний час. Упровадження системи <i>НАССР</i> на потужностях з вирощування, утримування тварин	10
6	Розроблення ветеринарно-санітарних заходів на основі кількісного і якісного аналізу ризику виявлення хвороб тварин. Процедури управління ризиком під час воєнного стану та післявоєнний час.	10
7	Державний контроль за ввезенням вантажів з продуктами з держав, щодо яких було введено обмеження у зв'язку із спалахом на їх території хвороб, внесених до списку хвороб, затвердженого Всесвітньою організацією охорони здоров'я тварин (МЕБ), чи інших хвороб, які становлять загрозу для здоров'я людини та/або тварини, визначених законодавством України або міжнародним законодавством під час воєнного стану та післявоєнний час.	10
8	Опанування методик клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та дотримання порядку виробництва та обігу харчових продуктів, одержаних від тварин, підданих лікуванню та профілактичним обробкам, відповідно до концепції «Єдиного здоров'я» під час воєнного стану та післявоєнний час.	10
9	Характеристика та оцінка сучасних технологій виробництва продукції тваринництва і систем утримання тварин на основі забезпечення годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних, основ епідеміології; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзабійної підготовки і гуманного забою тварин, проведення післязабійного інспектування продуктів забою тварин під час воєнного стану та післявоєнний час.	8
10	Державний контроль за ввезенням вантажів з фасованими (запакованими) формами для продуктивних тварин, виготовленими з використанням кормових добавок, зареєстрованих (дозволені) у Європейському Союзі. Дозволяючі документи, вимоги для перевезення кормів під час воєнного стану та післявоєнний час.	8

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу використовуються слайдові презентації (у програмі *Power Point*), відеофільми, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях використовуються наочні засоби, чинні НТД (Закони України, національні стандарти, інструкції, накази Державної служби з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України, Регламенти ЄС, Комісії Кодекс Аліментаріус тощо).

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань проводиться в усній (опитування) та письмовій формах. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки рефератів та/або презентацій, схем.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку, який проводиться в усній чи письмовій формі у вигляді екзаменаційних білетів (три завдання в одному білеті).

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність аспіранта в дискусії, якість презентацій чи рефератів. Оцінку на практичному занятті аспірант отримує за виконані практичні завдання, кейси, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій. Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є тести або білети.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01);

max ПК – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії підсумкового оцінювання:

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Розподіл балів проводиться за наступною схемою:

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Примітка: ІНДЗ є частиною самостійної практичної підготовки студентів і оформлюються ними у вигляді протоколів досліджень.

Шкала оцінювання успішності

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Інформаційні стенди та плакати у навчальній аудиторії;
3. Нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор;
2. Комплект комп'ютерного забезпечення з доступом до Інтернет.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Богатко Н.М. Особливості впровадження системи НАССР на м'ясо-, молоко- та рибопереробних підприємствах України: навчальний посібник [Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, В.В. Сахнюк, В.І. Джміль]. Біла Церква, 2016. 285 с.

2. Лясота В.П. Добробут свиней (якість і безпека продукції): навчальний посібник для підготовки фахівців ОР «Бакалавр» ветеринарного та біолого-технологічного факультетів денної та заочної форм навчання/[В.П. Лясота, В.В. Малина, В.А. Гришко, Ю.О. Балацький, Д.А. Засекін, В.І. Козій, О.Г. Богачик, Н.М. Богатко]. Біла Церква, 2018. 40 с

3. Букалова Н.В. Нормативне забезпечення забою великої рогатої худоби (добробут тварин, якість і безпека продукції): навчальний посібник/ [Н.В. Букалова, В.І. Козій., В.П. Лясота, Н.М. Богатко, М.В. Утеченко]. Біла Церква, 2019. 182 с.
4. Коляденко Н.В. Зоопсихологія та порівняльна психологія: підручник/ Н.В. Коляденко. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2019. 508 с.
5. Переліку підстав для здійснення позапланових заходів державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин на період воєнного стану : Наказ Мінагрополітики та продовольства України від 03.01.2023 №5; зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 06.01.2023 за № 33/39089.
6. Деякі питання проведення заходів державного контролю за дотриманням законодавства харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, державного ветеринарно-санітарного контролю і ввезення на митну територію України у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05 2022 р. №537. <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-provedennya-zahodiv-derzhavnogo-kontrolyu-za-dotrimannyam-zakonodavstva-pro-t70522>.
7. Wang X, Xu Y, Liang M, Gao J, Wang J, Chen S, Cheng J. Chinese Consumers' Trust in Food Safety Surveillance Sampling of Commonly Consumed Foods. *Foods*. 2022 Jul 2;11(13):1971. doi: 10.3390/foods11131971. PMID: 35804786; PMCID: PMC9265750.
8. EFSA Panel on Biological Hazards (BIOHAZ Panel); Koutsoumanis K, Alvarez-Ordóñez A, Bolton D, Bover-Cid S, Chemaly M, Davies R, De Cesare A, Herman L, Hilbert F, Lindqvist R, Nauta M, Peixe L, Ru G, Simmons M, Skandamis P, Suffredini E, Castle L, Crotta M, Grob K, Milana MR, Petersen A, Roig Sagués AX, Vinagre Silva F, Barthélémy E, Christodoulidou A, Messens W, Allende A. The efficacy and safety of high-pressure processing of food. *EFSA J*. 2022 Mar 8;20(3):e07128. doi: 10.2903/j.efsa.2022.7128. PMID: 35281651; PMCID: PMC8902661.
9. Baba FV, Esfandiari Z. Theoretical and practical aspects of risk communication in food safety: A review study. *Heliyon*. 2023 Jul 11;9(7):e18141. doi: 10.1016/j.heliyon.2023.e18141. PMID: 37539121; PMCID: PMC10395359.
10. Wani NR, Rather RA, Farooq A, Padder SA, Baba TR, Sharma S, Mubarak NM, Khan AH, Singh P, Ara S. New insights in food security and environmental sustainability through waste food management. *Environ Sci Pollut Res Int*. 2023 Mar 29;1–23. doi: 10.1007/s11356-023-26462-y. Epub ahead of print. PMID: 36988800; PMCID: PMC10050807.
11. Lee JC, Daraba A, Voidarou C, Rozos G, Enshasy HAE, Varzakas T. Implementation of Food Safety Management Systems along with Other Management Tools (HAZOP, FMEA, Ishikawa, Pareto). The Case Study of *Listeria monocytogenes* and Correlation with Microbiological Criteria. *Foods*. 2021 Sep 13;10(9):2169. doi: 10.3390/foods10092169. PMID: 34574279; PMCID: PMC8468768.
12. Sippel S.R., Dolinga M. Constructing agri-food for finance: startups, venture capital and food future imaginaries. *Agric Human Values*. 2023;40(2):475-488. doi: 10.1007/s10460-022-10383-6. Epub 2022 Oct 31. PMID: 36340281; PMCID: PMC9628504.
13. De Oliveira Mota J, Kooh P, Jaffrès E, Prévost H, Maignien T, Arnich N, Sanaa M, Boué G, Federighi M. First Survey about Current Practices of Environmental Monitoring Programs within French Agri-Food Industries. *Biology (Basel)*. 2022 Jan 7;11(1):89. doi: 10.3390/biology11010089. PMID: 35053086; PMCID: PMC8772832.
14. Ammar K.A., Kheir A.M.S, Ali B.M., Sundarakani B., Manikas I. Developing an analytical framework for estimating food security indicators in the United Arab Emirates: A review. *Environ Dev Sustain*. 2023, Feb 22:1-20. doi: 10.1007/s10668-023-03032-3. Epub ahead of print. PMID: 36846351; PMCID: PMC9943759.
15. Ristaino J.B., Anderson P.K., Bebbler D.P. et al. The persistent threat of emerging plant disease pandemics to global food security. *Proc Natl Acad Sci U S A*. 2021 Jun

Допоміжна література

1. Регламент (ЄС) № 852/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про гігієну харчових продуктів

2. Регламент (ЄС) № 853/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про встановлення спеціальних гігієнічних правил для харчових продуктів тваринного походження

3. Регламент (ЄС) 854/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про встановлення особливих правил для організації офіційного контролю за продуктами тваринного походження, призначених для споживання людиною

4. Регламент (ЄС) 882/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про офіційні заходи контролю, що застосовують для забезпечення підтвердження відповідності з кормовим та харчовим законодавством, правилами щодо здоров'я та благополуччя тварин

5. Регламент (ЄС) 1/2005 Європейського Парламенту та Ради від 22 грудня 2004 року про захист тварин під час транспортування і пов'язаних з цим операцій.

6. Регламент (ЄС) 834/2007, Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про органічне виробництво кормів для поліпшення добробуту тварин.

7. Регламент (ЄС) 1099/2009, Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про захист тварин під час вбивства.

8. Регламент (ЄС) 1151/2012 Європейського Парламенту та Ради від 21 листопада 2012 року про схеми якості для сільськогосподарських і харчових продуктів

9. Регламент (ЄС) 625/2017 Європейського Парламенту та Ради від 15 травня 2017 року про офіційний контроль і іншу офіційну діяльність, які здійснюються з метою набуття впевненості у тому, що законодавство про харчові продукти і корми, правила щодо здоров'я та добробуту тварин, здоров'я рослин та ЗЗР, яка вносить зміни до низки регламентів та директив ЄС.

10. Настанови «Імплементация процедур, розроблених на основі принципів НАССР, та сприяння імплементации принципів НАССР на певних харчових підприємствах» (16 листопада 2005 р.)

11. Настанови щодо здійснення офіційних заходів контролю відповідно до Регламенту (ЄС) № 882/2004 в контексті відбору проб та їх мікробіологічному дослідженню (13 листопада 2006 р.)

12. Директива 98/58/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20 липня 1998 року стосовно захисту тварин, що утримуються для сільськогосподарських потреб.

13. Директива 2007/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 28 червня 2007 року про встановлення мінімальних правил захисту курей, що утримуються для виробництва м'яса.

14. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України №2042-VIII. ВВР поточна редакція від 20.11.2022, підстава - [2718-IX](#).

Інформаційні ресурси

- http://ec.europa.eu/food/fvo/audit_reports/details.cfm?rep_id=3377
- <http://whereismymilkfrom.com/>
- http://ec.europa.eu/food/food/foodlaw/guidance/index_en.htm

